

Handboek nr. 1 PROCES – VERBAAL 2023

Eerste Beginselen

Met uitleg van alle essentiële punten die in een pv tuishoren
en diverse uitgewerkte pv's van APV overtredingen

Uitgave: Brink Boa Services
www.brinkboaservices.nl

Auteursrecht © 2017 Brink Boa Services

Auteur: J.H. van Hoevelaken

De samensteller van deze uitgave is zich zeer bewust van het belang van een foutloze uitgave. Aan de zorgvuldigheid is alle zorg besteed. Niettemin aanvaardt de uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onjuistheden die in deze uitgave voorkomen.

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Art. 31 Auteurswet:

Hij, die opzettelijk inbreuk maakt op eens anders auteursrecht, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van de vierde categorie.

Inhoudsopgave	pag
Voorwoord	4
Inleiding	5
Hoofdstuk 1 Basis	
1.1. Proces - verbaal	6
1.2. Praktijktip	7
1.3. Eisen aan proces-verbaal	7
1.4. De zeven gouden W's	7
1.5. Combibon	8
1.6. Persoonsgegevens	8
1.7. Vermelding naam	9
1.8. Partnernaam	9
1.9. Datum en tijdstip	10
1.10. Plaats	10
1.11. Taalgebruik	10
1.12. Afkortingen	10
1.13. Weergave van feiten	11
1.14. Meningen en conclusies	11
1.15. Volgorde	11
1.16. Redenen van wetenschap	11
1.17. Persoonlijk opgemaakt	12
1.18. Afsluiting	12
1.19. Strafbaar feit	13
1.20. Bestanddelen	13
1.21. Eerste waarneming	15
1.22. Tweede waarneming	16
1.23. Belangrijke feiten	19
1.24. Controle verbalisant	20
1.25. Uitsluiting van uitvluchten	20
1.26. Bijlagen	21
1.27. Afsluiting proces-verbaal	21
1.28. Ondertekening	22
1.29. Waar gaat het om	22

Hoofdstuk 2 Overtredingen	23
2.1 Winkelwagentje	24
2.2 Prikkeldraad aanbrengen	30
2.3 Fiets op markt	35
2.4 Muziek maken	39
2.5 Loslopende hond	43
Slot	46

Voorwoord

Het opmaken van een proces – verbaal dat aan alle juridische eisen voldoet is een vaardigheid die de opsporingsambtenaar moet aanleren.

Het is niet eenieder gegeven om een voorval dat een strafbaar feit oplevert op een zodanige manier op papier te zetten dat het verhaal geheel voor een ander duidelijk is. Bovendien dient het verhaal ook aan een aantal juridische eisen te voldoen.

In dit handboek leert u stap voor stap waarom een proces – verbaal op een bepaalde manier wordt opgesteld. En bovendien wordt u duidelijk waarom u de teksten in een proces – verbaal op een juridisch verantwoorde wijze dient op te schrijven.

Hierbij gaan we ervan uit dat u de basiscursus Buitengewoon opsporingsambtenaar met succes heeft afgesloten.

In het eerste hoofdstuk van dit handboek komt u allerlei algemene zaken tegen omtrent processen – verbaal.

Dit is in feite dan ook het belangrijkste hoofdstuk.

In hoofdstuk 2 staan voorbeelden van processen - verbaal. Let daarbij op of u de zaken die in hoofdstuk 1 zijn behandeld, daar tegenkomt.

Inleiding

Dit Handboek Eerste beginselen proces – verbaal beoogt vooral de principes in een proces – verbaal duidelijk te maken. Om allerlei randzaken te voorkomen zijn de artikelen vereenvoudigd. Veel uitzonderingen die aan de orde kunnen zijn, zijn niet genoemd.

Ook de eisen, genoemd in art. 29a WvSv zijn, om bij de essentie te blijven, niet genoemd.

Het betreft hier eisen als tijdstip aanvang verhoor, het einde daarvan enz.

De uitgewerkte voorbeelden in dit handboek kunt u dan ook niet als echt voorbeeld proces – verbaal gebruiken.

In boek nr. 2, Handboek Opmaken Proces – Verbaal, zijn wel bruikbare voorbeeld processen – verbaal opgenomen met alles wat daarbij hoort.

Menigmaal wordt in dit handboek de rechter genoemd.

Behalve door de rechter, wordt uw proces – verbaal ook gelezen door:

- de parketsecretaris
- de officier van justitie
- de advocaat van de verdachte.

1.1 Proces – verbaal

Elke buitengewoon opsporingsambtenaar behoort de kennis en de vaardigheid te bezitten om een goed proces – verbaal te kunnen opmaken.

Weliswaar kan men in de praktijk voor het merendeel van de bekeuringen een zogenoemde combibon opmaken, maar dat is niet altijd voldoende. Als de verdachte in verzet gaat of eenvoudigweg niet betaalt, dan dient de boa een uitgebreid proces – verbaal op te maken. En bij een Mulder – zaak vraagt de officier van justitie eveneens om een proces – verbaal op te maken als de betrokkene bezwaar maakt tegen de opgelegde beschikking.

De bevoegdheid om een proces – verbaal op te maken komt voort uit art. 152 Wetboek van Strafvordering. In dat artikel is opgenomen dat de opsporingsambtenaar ten spoedigste proces – verbaal opmaakt van het door hem opgespoorde feit of van hetgeen door hem tot opsporing is verricht of bevonden.

De rechter kan op grond van het proces – verbaal van één opsporingsambtenaar aannemen dat de verdachte het ten laste gelegde feit heeft gepleegd. Dit proces – verbaal moet dan wel zodanig van vorm en inhoud zijn dat de rechter tot het oordeel kan komen dat het bewijs wettig is en ervan overtuigd is dat de verdachte het feit heeft gepleegd.

Dat dit kan op basis van één proces – verbaal stelt vanzelfsprekend hoge kwaliteitseisen aan het proces – verbaal. Die kwaliteitseisen bestaan grotendeels uit het nauwgezet noemen van de bij de opsporing toegepaste bevoegdheden en het volstrekt duidelijk en juist weergeven van alle relevante feiten die aan de orde zijn om de rechter een rechtvaardig oordeel te kunnen laten uitspreken.

Begrip Proces – verbaal:

Het Wetboek van Strafvordering bepaalt niet wat onder het begrip proces – verbaal wordt verstaan. Het algemene begrip luidt:

- Proces: gang van zaken.
- Verbaal: woordelijk verslag.

Dit houdt in dat het een verslag is van een bepaalde gebeurtenis. Het geeft op duidelijke wijze weer wat de verbalisant heeft waargenomen, verricht of bevonden.

Doel:

- waarheidsvinding van het vermoedelijke gepleegde strafbare feit(en)
- toezicht en controle op de opsporing en de gebruikte bevoegdheden

1.2 Praktijktip

De vaardigheid van het opmaken van een goed proces – verbaal bestaat in de eerste plaats uit het vooraf weten wat u de rechter wil vertellen. En vervolgens hoe je deze zaken op een juridisch verantwoorde wijze opschrijft. Het typen zelf is niet het punt. Het weten wat je wil opschrijven is belangrijker. En als u voor ogen hebt wat u wilt weergeven, dan is het tikwerk eigenlijk geen probleem.

Voor zover niet aanwezig: leer typen met tien vingers. Het gaat veel sneller en u ziet direct elke tikfout op het scherm.

1.3 Eisen aan proces – verbaal

De wet stelt geen eisen aan de vorm of het model van een proces – verbaal. U zou het bij wijze van spreken achterop een sigarendoos mogen opmaken. Als het om de inhoud van het proces – verbaal gaat, dan stelt de wet daar wel bepaalde eisen aan. In dit handboek komen die uitgebreid aan de orde.

1.4 De zeven gouden W's

Een aantal personen kan uw proces-verbaal lezen. Dat zijn: de parketsecretaris, de officier van justitie, de rechter en de advocaat. Daarnaast kunnen onderzoekers, zoals criminologen of het WODC (Wetenschappelijk onderzoek en documentatiecentrum) uw proces – verbaal lezen. Wij gaan steeds uit van de rechter die uiteindelijk een oordeel velt. Die rechter wil aan de hand van het proces – verbaal antwoord op 7 w – vragen. Dat zijn de gouden W's. Dat zijn:

1. **Wie**
De verbalisant, getuige, deskundige, rc, verdachte, ovj etc.
2. **Wat**
Wat is het strafbare feit, wat gebeurde er, wat betekent een vakterm, wat is de functie van deze getuige etc.
3. **Waar**
Plaats, gemeente, straat, perceelnummer etc.
4. **Wanneer**
Dag, datum, maand, jaar en tijdstip, veelal tot op 1 minuut nauwkeurig.
5. **Waarmee**
Materialen, gereedschappen, stoffen
6. **Waarom**
Motivering/redenen, waarom kon dit technisch, natuurkundig of chemisch gebeuren
7. **Wijze waarop** (hoe)
Werkwijze, methode

En als het antwoord op deze vragen is gegeven, dan is de zaak ook echt duidelijk voor de rechter. Dat antwoord vinden we in de waarnemingen van de verbalisant, in de verklaring van de getuigen en deskundigen en in die van de verdachte. Ook sporen maken daar onderdeel van uit.

Dit betekent dat u als verbalisant deze vragen stelt. De antwoorden vinden we dan terug in onder andere de verklaring van de verdachte en getuige.

1.5 Combibon

De combibon in de vorm van een Aankondiging van strafbeschikking is ook een proces-verbaal. Daar zijn de gegevens echter zo beknopt of geheel niet in weergegeven dat deze vorm van een proces-verbaal alleen bruikbaar is als de schuld van de verdachte vaststaat. En als de verdachte het met de opsporingsambtenaar oneens is over de feiten of de strafbaarheid, dan mag u deze aankondiging van strafbeschikking niet meer uitreiken maar moet u een uitgebreid proces – verbaal opmaken.

Zie hiertoe blz. X van het Feitenboekje.

1.6 Persoonsgegevens

In vrijwel elk proces – verbaal zijn personen genoemd. Op de eerste plaats zijn dat een of meer verbalisanten. Elke buitengewoon opsporingsambtenaar behoort te vermelden:

- voornamen en achternaam
- functie (aan te raden, is geen eis)
- dat hij buitengewoon opsporingsambtenaar is
- nummer akte van beëdiging
- standplaats
- het domein waarin hij werkzaam is

Elke verbalisant kan hiervan een vaste zin maken die in elk proces – verbaal weer terugkomt. Het is verstandig om daar een ‘Master pv’ van te maken. Ook de afsluitzin kunt u daar in zetten. Als meerdere verbalisanten in een proces – verbaal voorkomen, zet elke verbalisant zijn gegevens in zijn eigen zin.

In de voorbeeld processen – verbaal treft u deze formuleringen aan.

Daarnaast wordt de verdachte genoemd. U noemt daarbij zijn voornamen, achternaam, geboortedatum en geboorteplaats, volledig adres van zijn woonplaats of van zijn verblijfplaats. Deze identificerende persoonsgegevens controleert u aan de hand van een voorgeschreven identiteitsbewijs. Daar staat ook zijn burgerservicenummer op en ook die wordt in het proces – verbaal genoemd.

Getuigen

Van getuigen noteert u ook de voornamen, achternaam en het volledige adres. De geboortedatum wordt meestal ook vastgelegd, maar dit is geen vereiste. Het burgerservicenummer hoeft u niet te noemen. In bepaalde gevallen kan een getuige domicilie (het adres) kiezen van een politiebureau of van het kantoor waar u of hij

werkzaam is. Dit gebeurt meestal als de getuige liever niet wil dat zijn privéadres bekend wordt bij de verdachte en alle anderen die het proces – verbaal lezen. Dat zou bijvoorbeeld een bomdeskundige kunnen zijn in geval van het vellen van een boom zonder de vereiste vergunning. U vraagt dan die deskundige om de soort te noemen en gegevens over het vellen te verschaffen.

Alle gehuwde personen zijn bevoegd om de naam van hun partner te voeren. Vraag daarom altijd naar de naam waarop men in de Basisregistratie Personen is ingeschreven.

Bij minderjarige kinderen wil de rechter ook weten wie de ouders zijn en of die beiden de ouderlijke macht over het kind uitoefenen. Na een echtscheiding woont het kind soms op een ander adres dan voorheen. Wees daar zorgvuldig in en leg het juiste adres vast.

Al deze gegevens controleert u bij de Basisregistratie personen en u meldt deze controle in het proces – verbaal. In de regel is het uittreksel uit deze registratie als bijlage bij het pv gevoegd.

1.7 Vermelding naam

Bij het noemen van de identificerende persoonsgegevens van verdachten of getuigen kan de naam op de volgende wijze worden vermeld.

1. Getrouwde vrouw of geregistreerd partnerschap: Meisjesnaam vermelden.
Jolanda de Groot – de Vries wordt in het pv genoemd:
Jolanda de Vries.
2. Jan de Groot. Eenvoudigweg de naam van deze man vermelden.
3. Minderjarig kind. Volledige naam vermelden en tevens de namen van de ouders of voogden en of dit kind bij die ouders of voogd woonachtig is. Vermeld ook of de ouders de ouderlijke macht over dat kind uitvoeren.

1.8 Partnernaam

Als u vermoedt dat iemand valse identificerende persoonsgegevens heeft opgegeven, controleer dan ook of die gegevens eventueel zijn partner betreffen in geval van een huwelijk of geregistreerd partnerschap. Die bevoegdheid is namelijk toegekend ingevolge art. 9 van boek 1 Burgerlijk Wetboek. Deze bevoegdheid is ook van toepassing na een echtscheiding.

1.9 Datum en tijdstip

Noem de dag, de maand, datum, jaartal en het tijdstip zo nauwkeurig als mogelijk. Normaal gesproken is dat tot op een minuut. (op maandag 6 april 2023, om 13.15 uur . . .)

Als u op dat tijdstip vertrekt naar een plaats van bestemming, dan lees je nog wel eens: 'Om 13.25 uur arriveerde ik op het genoemde adres'. Maar op welke dag dat is moet de lezer dan maar raden. Schrijf dus: 'Diezelfde dag, om 13.25 uur arriveerde ik . . .'

Als u niet helemaal zeker bent van het tijdstip dan schrijft u: omstreeks 13.25 uur. . .

Noem geen termen als 'gisteren' of 'een week geleden' Noem steeds dag, datum, jaar en tijdstip. Bij 'gisteren' is het altijd de vraag vanaf welke dag dat is gerekend.

1.10 Plaats

De plaats omschrijft u met een nauwkeurigheid die met de aard van de zaak te maken heeft. Vaak is dat: plaats, gemeente, straat en huisnummer.

Maar als een bestuurder dronken een eind over de weg rijdt, dan is het noemen van de straat met een globale aanduiding tussen welke straten dit plaatsvond voldoende. Ook hectometerpaaltjes langs een weg of andere vaste punten kunnen duidelijkheid geven. Gebeurt iets in het veld of een bos, dan kunt u die plaats aangeven door te benoemen tussen welke straten het was, eventueel met behulp van de coördinaten van een stafkaart. Met een GPS – aanduiding kan het ook.

1.11 Taalgebruik

We weten dat een proces – verbaal vaak een uitermate belangrijk document is. Het taalgebruik dient daarin dan ook volstrekt duidelijk te zijn. Er mogen geen storende taalfouten in zitten. De doelgroep, bestaande uit de officier van justitie, de rechter en de advocaat, moeten aan de hand van het proces – verbaal een correct beeld kunnen verkrijgen van de gebeurtenis.

Het verdient de voorkeur om in het gehele proces – verbaal de onvoltooid verleden tijd te gebruiken. Voorbeeldzinnen daarvan zijn:

- Ik zag dat die man een rode jas aan had
- Ik hoorde dat die vrouw riep: ' . . . . . '
- Ik rook de specifieke geur van dieselolie
- Ik voelde dat de motorkap van die auto warm was

1.12 Afkortingen

In een proces – verbaal gebruikt u geen afkortingen, enkele uitzonderingen daargelaten.

Als het om een veel gebruikte afkorting gaat, dan kunt u schrijven: Nederlandse Spoorwegen NV, verder te noemen NS. De reden voor het niet gebruiken van afkortingen is dat het snel misverstanden oplevert. Bijvoorbeeld: ' Mr. Jansen verklaarde dat hij . . .' Is Jansen nou een meneer of een meester in de rechten? (Overigens, het strafrecht kent geen 'meneer')

